

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia Aristotelica - Cod. Ettenheim-Münster 289

Aristoteles

[S.l.], [17. Jahrh.]

Disputatio 1ma

[urn:nbn:de:bsz:31-130062](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-130062)

Organum Aristotelicum
Sive disputationes in universam partem logicam

Prefatio.

Præter Aristotelis logicam commune et universonale organum sive
instrumentum scientiarum vocat. nec est facile et cum fructu quis
quam ad alias scientias pergamit, quam regulas et modos sciendi
in logica didicerit; quibus veluti solidam armis instructis scientiam
ac scientiam suam defensivè et offensivè inverit possit: cum quod ad con-
scientiam requiratur facultas bene ratiocinandi ac discernendi, datum
negativum et officium logicæ in eo consistit, ut præcepta Aristotelis scientiæ
convenia et ad bene ratiocinandum necessaria tradat: id quod igitur
logicæ est nomen à græca voce logos derivatum satis indicat, ad qua
facultatem rationalis et fermocinantis vocat, eo quod dirigat operationes
hæc ad comparanda scientias, ex quo non esse potest quando opore logica
satis sit necessaria, quæ ad alias scientias operant, et quodam in habitu
nuntius, qui logicam per unum usum et criminant. Decon bene dixerunt
Aristoteles discipulo dicitur necessaria esse dicitur: ino ingenium, et exerci-
tationem sive disputationem, et hinc disciplinam scolasticam. hæc
brevis promittere placuit, nunc ad ipsa prælegomena sive quæstiones
proemiales, et quasi prolepticas de obiecto, natura, et proprieta-
tibus logicæ progrediamur.

Disputatio prima

Proleptica sive prælegomena de natura obiecti,
et proprietatibus logicæ.

Quæstio prima de obiecto logicæ

Capitulum unum de obiecto in communi
eiusque divisione.

Quæstio in communi ab obiecto solum quod dicitur circa quoniam
potentialia vitalia, vel ars cum scientia per actus suos versatur
in obiectum intellectus sunt res intelligibiles voluntatis,

credibile, color est lux secundum obiectum potentia visiva quia
circa hoc per actum suum facit visionem oculis versatur ubi
tenet visionem videndo visionem et se ipsam aliquo modo videt. in
tenet est obiectum facti ipsi ut quod sed non ut quo. notabilis autem
universaler neg hie proprie loqui de obiecto artium, sive habituum
practicorum et vero de obiecto scientiarum pure speculativarum.

2

Quid sit obiectum in proximum et remotum. proximum est quod
directe et immediate ab actu scientifico attingit. remotum est quod
indirecte et mediante obiecto proximo attingit. ita in arte
Christi est obiectum proximum visionis et cognitionis meae, Christus
remotum. Similiter vero in aequatione et inaequatione. aequatione sive
totali est collectio omnium obiectuum in aliqua scientia per se intelligibilem.
inaequatione sive parziale est unum obiectum ex illis. ita in arte pictoria
obiectum aequatum sunt omnes picture ab arte considerabiles. obiectum
vero parziale sunt singula seorsim. Quibus ita in materiali et formali
materiali est in quo velut in materia obiectum formale sive forma arti-
ficiali inducitur, et attingit per alium. Obiectum vero formale est ipsa
forma introducenda, que attingit immediate per se. ita in arte
in arte pictoria est obiectum materiale, forma vero est figura obiectum formale.

3

Quid sit ratio maxime in habitibus practici ac potentibus vitalibus in
obiectum formale quod, et obiectum formale quod, vel rationem formalem
sub qua. Obiectum formale quod sive volitum est id, quod potentiam movet
ad aliquid attingendum et per se attingit, ut est ipsa veritas vel
figura inducenda in obiectum materiale. Obiectum formale quod est ipsa
artificiosa obiectum materiale, per quam a potentia vel habitibus attingit.
Quia hoc obiectum est diversum, ita ut vel hoc vel illo modo, hoc vel
illa potentia attingi possit, per hanc rationem diversam tendentiam unam
habitibus et una potentia ab altera distinguuntur, licet una idem obiectum
materiale versent. ita operationes mentis viget sunt actus vitalis,
pertinent ad grammaticam vel dirigibilem ad logicam item artem
figuram vel. et organum ductibilem utrague pro obiecto materiali. habet et vel
organum est pro formali quod figuram cogitans vel. ita ut data diversis
sunt se tenet ex diversa ratione formali sub qua. figura est cogi-
torum obiectum vel fugile, ductoria vel ductile. ex quo patet vitalis laudem

dirigibilitatem & credibilitatem a. Et ostendit quo sine rationem formalem sub qua eadem res a diversis diversimodis consideratur

4

quid sit in actu communitati, attributum est attributioni. actum commune vel considerari est de id, quod quomodocumque in aliqua arte sine per se sine per accidens attingit. actum attributum est, quod per se et necessario ordinat vel utitur tanquam in prima fine, ita ut in eo consistat et possit quiescere. actum attributionis est quod ab arte cuius est actum inmediate in se et per se tanquam sine intendit in unius effusione, si habitus est practicus, vel contemplatione, si est speculative ita quod ut in necessario debet referri vel utitur. ita in arte pictoria v.g. conuulsio penicilli proportionalia colorum etc. sunt attributa in quo obiectum attributionis. si est in scientia speculative v.g. theologia contemplatio dei est actum attributionis, angelus vero, sacramento est alia sunt attributa seu media. actum attributionis totale ut dicitur est habitus animi ad id quod per se ab habitibus intenditur, inadequatum est parziale et unum est id quod in necessario ordinat vel utitur, sed in quo aliquis tanquam partialis boni artificis vel scientis in unius bonitatem vel artificium praeferat se debet quiescere, et ab eo denominari. porro in ser ipse actus attributionis in se est principalem, et alterum minus principalem sine ignominia, quia tenet per propterea necessario vel utitur ordinat.

50

Solubus praeterea in tribus sine bene distinguendo, artibus scilicet artificibus et artefactis. sine artibus est id, quod ab arte in se et per se intendit, et hic solus est actum attributionis. sine artificibus, quem illi exprimita voluntate vel comodo intendit. sine artefactis est id, ad quod dicitur opus ex natura sua, vel communi hominum dispositione, ac utroque ordinat. ita sine architectonica v.g. est domus, in quo arguuntur, sine artificibus arti subiacentibus est lucrium sine artefactis est hominum usus comoda etc. Nota ratio quod aliquid sit est actum attributionis, et aliud est actum parziale actus attributionis. sic lapideus calx arena etc. sunt pars edificii, et tamen sunt actum parziale, quia non sunt aliquid per se intendibile, in quo praeferat se possit quiescere, unde in hoc theologice, in quo nihil est nisi distribuit. et actum parziale est pars actus totalis, sed lapideus, arena pars quo sunt actum parziale attributionis regat continet.

hic est actum attributionis partialis, sed per se totum, totalis, h
tenet autem pariter totalis est actum attributionis partialis.

Quidem cum in questione de octo logica frequenter dicitur hanc
locum: potentia habet ad actum, quoniam explicita aliquid per se
notabiliter inter se per potentiam hic intelligi ab intentione rei ad aliquid
faciendum vel recipiendum. applicatio ad aliquid faciendum vocatur pot-
entia activa, quia agit ultra se ipsam quia recipit. Ita ignis habet
potentiam activam ad calefaciendum aerem passivum ad recipiendum calorem
vel lucem. habitus autem est de quo solo hic loquimur, est quodlibet
quodammodo ex frequentibus actibus stabiliter personarum, et potentiam
facilitat ad operandum, hoc est ad exercendum actus, sicut illic potentia
lingue habitus. Ita qui sapienter disputat acquirit habitum ad facilitatem
disputandi, qui sapienter blasphemant acquirit habitum ad facilitatem
blasphemandi. habitus speculativi sunt quorum finis est veritas, seu
qui consistunt in cognitione veri, quin actum faciunt ad theologia
quicquid in cognitione veri. habitus practici est cuius finis est opus,
sive qui in quibus in sola cognitione, sed eam ut dirigat ad aliquid
faciendum, dividit in facultatem ad arbitrium. factus est qui respicit
opus post se, ut sunt artes mechanice, ita statutoria reliqua in
marmore figuram adiuva est, qui in aliquid opus post se, sed habitus
opus transiens. Ita transiens canibus vel foveis, qui est opus magis.
id quod recipitur a potentia passiva, dicitur sive actus vel forma: quod
autem ab ea producit dicitur sive effectus, vel est actus. productio actus
vocalis actus, receptio forma in fructu vocalis passio, actum vocalis
passum. sicut autem productio actus et passio realiter sunt idem,
actus alii sunt directi, alii eliciti. eliciti diriguntur aut regulantur
verum immediate ab habitu et sunt ipsa regula. directi mediate
verum ab habitu, et sunt actus facti sive regulati iuxta regulas,
sive actus eliciti: potest autem idem actus esse eliciti et directi,
sed respectu divergentem. hoc breviter indicasse sufficiat.

Hic contra divisionem actus: actum formale, quod attingit per se,
est generalius, sed tale est actum attributionis, quod sunt idem. si dicitur
actum formale, quod attingit per se in toto, est, vel absolute
non ordinat, vel relative ad actum attributionis. ita in istis
propter alium loquom medium est loquom finis. est una cum
obto materiali, actum ordinatum ad actum attributionis. hic de

De obto in comuni propositis queritur quid sit quale sit obto
logice scilicet tam formale quam materiale, propeo minimum viginti
diversa & divergi statuentur sententia: nos plerique omnes sequentes
diversas examinationes, scilicet intellectum rei, eius rationis
et conceptus, de his est praecipue controversia, insipienter à vobis

Capitulum I

De voce si adaequatum est primorium obto
vel materiale vel formale logice scilicet

¶ Sicut cum communissima antiquiorum et recentiorum, nec in hunc
obto adaequatum est primorium vel formale vel materiale logice scilicet
et quia adversarii se sententiam suam auctoritate et ratione probare
conantur, convenit ut pariter armis contraeque pugnemus, probat quo
modo, cum sit questio facti acriteritose, illud probabilis forte non habuit
pro obto incho et adaequato suo logice, quod vel est vel praecipue est pluri
mi eius interpretis, convenit tamen de obto incho logice scilicet, sed
vel est vel praecipue est pluri: eius interpretis, convenit tamen de
incho obto logice scilicet, quo probabilis forte, nec non habuit pro
obto incho et adaequato suo logice, nec non videtur auctoris, nisi dicitur
scilicet eius habentis interpretis, ita dicitur, ut nullus agnoscerit proler
le et paucos alios, qui fuerint sine incho logice scilicet, probat minor
adducendo aliquos eorum incho interpretis, et eos praecipue quos ad-
versarii male pro se citant: cum est facti questio nominis, et facti, nullus
eius veritas non potest ostendi quomodo ex sincera interpretatione praecipuum
auctorem, qui se in philosophia fore habent, fuerit, patet in theologia,
quomodo consensu et interpretatione in dubio scripturae, non
saneque scilicet praecipue dicitur Thomae contra ratio de facto vel
obto logice scilicet, loquuntur ad se et ad alterum, ubi sermo sed
per auctorem et non per se, et postea post, rationatione auctorem ubi
per se, et hoc loquitur in sermo ubi sermo incho interpretis logice
scilicet, cum quo et contrahitur quaestione sita praecipue articulo
ratio auctoris: ut incho quis affirmaret materiam prohiberi, et exemplum
edificium, ita incongrue a scriptis dialecticorum per se agere de veritate.
¶ Deinde Thomae in initio libri in herimenaia ad eum
et praecipue: scilicet dicitur scilicet loquuntur in tres partes, ubi dicitur
mentis operationis intellectus: patet autem hoc incho auctorem

fine scilicet qd e patet habere demonstrationem, qua e obtem
logia sine vocibus.

ii Probat etiam breviter: de illo syllogismo loquitur de suo obtem in
regis scilicet de aig promissis et conclusionem inario et perennia agit sed
inatio et fore videtur ead de conclusionem et promissis syllogismi mentali
qd de syllogismo mentali agit tanquam de suo obtem inario. inum nonnum
minoris probatum e supra, quod namq sola conclusio mentali et fuerit
et generalis, quod vero agitur de promissis mentalibus et copale,
quod capite ino numero ita dicit: secundum promissum i semper procedit
conclusionem tanquam: hoc autem solum patet intelligi de promissis mentali
qd solum de hoc agit ex quo fia nil aliud probat, nisi solum i hoc
vocy e fact obtem sed e concludit.

ii Confirmat conclusio: affirmatio vel negatio e actus iudicii, vocy
autem tam fact signum et representatio iudicii, qd e actus immediatus nil
affirmans vel negans et consequenter n sunt immediatum obtem, sed habent
se sicut globus coelestium, quod e pariter navi. Coelum vel terram
representans, quem astronomia et geographia n pta se sed pta
Coelum et terram considerat. alii dicunt, quod quidquid e intellectus
filius sony insonis fictio constructio et habitus dispositio, certum
vel ad orationem vel rhetoricam alq ista logica n vocat, alioq fit
entia loqui, sed sicut dicitur de corpore per actus intellectus.
si sly alius in sudent habent recte definiendi dividendi e
demonstrandi sicut homo credimus infusum, sicut semper est
mentis et nil sicut de verbis, sed ten bono logico, qd vocy n sunt
de essentia, n e (voca sunt sicut Augustinus libro 2do contra
academicos) vocabulorum obtem, sed rerum inquisitionem off-
ordet et sapientem.

Solvent obtem

ii Quis ino sicut definit syllogismum per orationem sed sicut
syllogismus vocalis e oratio, qd hunc sicut definit. pto oratio
voca autem e vox figurata et placidam hoc autem convenit sicut
orationi vocali qd. sicut istam syllogismum et per istam orationem
definit in analitico quem et p, quem orationem istam definit in
libro peritiamenit, sed ista definit syllogismum vocalem per
orationem vocalem qd e in analitico. sicut ille syllogismus
e obtem logica cui immediate convenit sola definitio et de quo
efficiendo loquitur regula, sed convenit vocali et qd

Respondet ino retorquendo qd e syllogismus frigidus videtur
 quia e rily conuenit de finitio orationis et syllogismi. R. rto dno
 na: hile de finitio syllogismum per orationem mentalem do na:
 vocalis subdit inario f. na: rto dno bronze ad na: quod aucten hor
 n gratia dicanus, probat ino ea eo, quod sonus qd rronimus lingue
 quod e peritissimus vocem loquor p quem frige de finitio syllogismum
 duas indifferenter finge orationem vel mentalem vel vocalis, sicut
 e deam duplex oratione dcoronay mentalis filius et vocali: unde
 Corimbicere putand in definitione syllogismi locor orationis poni
 de qua racionem, vel ratiocinationem: quod aucten frige ita rdel
 exent, probat quia in definitione dicit syllogismum e orationem in
 qua positi quibagdam aliudquid apponit neape e sequi eo quod hoc
 hnd, sed in syllogismo vocali neape e h sequi, possum e omittre concla
 sionem: si dicit sequi conclusionem absolutam, contra e quod hoc x h
 aliud, quom quod dno dicitur sequi: si vero dicit in syllogismo bono deb
 ere sequi conclusionem, rursus dno: debet sequi ex necessitate premissarum
 vocalium ff: Vocalibus vocalis facit sonum syllogismum do: cum aucten
 hoc habe sit contingit id n fustit, debet e sequi conclusio necessitate
 premissarum absoluta eo quod hoc ita dnt. R. iam e do probolam
 minoris concedendo, quod opatio vocalis e d hoc figurat, pcedens
 in voce mentali, quom nolauit nouiter definire frige, an eius definitio
 falsi ex vocali colligi possit, addit nauus verba ad placidum n
 ideo addita ad frige ut ostenderet se inario agere de rousu, sed et
 placidum referat, qui putauit sonu e dnt signa materialia et
 n figure ad placidum. R. dno rto ino inuertendo argum:
 de illo syllogismo apud frige in libro perihermeneis de quo egidit
 libro pricipui filius, hndilicis, sed in ead dno de mentali qd
 e in libro perihermeneis. R. do A. na: ibi in libro perihermeneis
 e conuenit et de finitio syllogismum vocalis, nullo e et
 ordo boctria postulat, ut a facilonibus filius vocalis rronit
 cu difficultat: cum qd rony ay succit rta naly opatio,
 rignam opationem in libro perihermeneis per r tanquam
 autem clarissimum et rton a rto in libro perihermeneis rtonit
 vray quidem clarior, sed occurring ten conuenit et rton rony
 in articulo in serua rplacuit. R. rto negando e n rony
 vel dnto: de finitio syllogismum vocalis tanquam autem rtonit
 et rton mentalis do tanquam autem rtonit. R. sicut rony circa
 rtonit r: cum r rplacit, dnto, etc. rton rton n local pro
 rto inario, sed rtonit et rtonit rtonit: rony, quod rony

respondendum, scilicet in oratio agit de illa occasione et illo syllogismo,
 qui non sicut, sicut dicitur, sicut in illa comonem in interpretationem,
 auctorem. Sed hoc dicitur potest dicit de syllogismo materiali, in quibusdam
 auctoribus, quod de hoc in oratio agit, et dicitur de foribus negativiter quem
 in ordine ad syllogismum materiale. ad istum responso potest
 ex de illis, in oratio reorquendo, et syllogismum, scribitur, sicut in
 globum dicitur ea: Et dicitur dicitur na: ille syllogismus est totum logica
 cui convenit in oratio definitio et de quo effluendo in oratio dicitur
 repleto loquens, ita ut sit, sicut in ultimis, quem in oratio in oratio
 repleto dicitur na: sicut in oratio na: et sic definitio in: et continet, sicut
 nullo syllogismo vocali sicut in oratio et sicut in oratio convenit, quo ora
 potest in reorquendo.

Dicitur et in syllogismo Topico et Sophistico materiali in necessario
 sequitur conclusio, quod prior dicitur in suspensio. Et in Sophistico sequi
 conclusionem appetentem, in mediastem in Topico dicitur in sequitur quod
 operationem tractat quoad sequitur, in syllogismo auctem vocali dicitur,
 quod sequitur necessario sequitur.

24 Dicitur et de for de illo syllogismo loquitur sicut, quem dicitur, sed
 dicitur in analiticum Topicum et Sophisticum localem quod dicitur
 loquitur idem de illo agit parte explicitam, sed explicitam parte, syllogi-
 stam vocali in libro sicut per hunc, ubi dicitur quid sit, nomen
 verbum oratio, quod. Et in reorquendo in quodam dicitur et:
 dicitur ad in oratio na: quem dicitur dicitur univoca dicitur na: analogam
 V: na: syllogismus est Sophisticus et syllogismus sicut hoc sicut et hoc.
 Et dicitur reorquendo in oratio in oratio in oratio in oratio in oratio
 de sententia, dicitur dicitur syllogismum et sicut in oratio in oratio in oratio
 dicitur dicitur na: cuius partes explicitam et sicut in oratio in oratio in oratio
 V: na: sicut et archididit explicitam bonum in oratio, et sicut in oratio in oratio
 dicitur localem, in oratio in oratio, et sicut in oratio in oratio in oratio
 hodie.

100 Dicitur et de illo oratio probabilis sicut in oratio agit, de quo conveni-
 rentur erat ad agere, sed convenientia erat, ad agere de oratio
 vocali, quod de hoc in oratio agit. potest na: sed convenientia sicut erat ad
 agere, quod est sicut in oratio, sed sicut in oratio est in oratio
 vocali sicut. Et in reorquendo in syllogismum scriptum quod dicitur
 est sicut in oratio in oratio, aut sicut in oratio in oratio in oratio
 in oratio sicut in oratio addit. Et dicitur dicitur na: in oratio
 dicitur et maior et sicut in oratio in oratio in oratio in oratio

font illarem abum licet e dno egno de vobis. Etio licet fipo
 ymaginabilis et demonstratio n dnternd formaliter sed dm natu
 rali ter flexio potest am forma filogizum vocem quecumq
 p dnternd fiam filogizum vide e probabile filogizum vocem
 n p dnternd formaliter fure sed dm xrepresentaliter et in p dnternd
 P dnternd. Conceptu mentalis procedens filogizum in idem n e fipo
 formalis sed dm regula logica vigenz in dnternd ad dnternd vobis.
 J. ino hoc e contra communem in dnternd qui coxaydy n dm agno
 scunt pro regula sed abo dno conceptu p dnternd dnternd regula
 filia d am reflectione ad eas go n dm fmd regula. p dnternd
 nihil vobis nisi cognitione go si dno p dnternd vobis dnternd
 dnternd cas p dnternd cognitione d dnternd in dnternd. Etio fipo
 in dnternd dnternd dnternd dnternd dnternd dnternd
 n e dm regula sed abum logica fmd n dnternd vobis dnternd
 fiam dnternd facti am reflectione ad regula logica p dnternd regula logica
 licet dnternd e ad dnternd dnternd go a pari idem dnternd dnternd
 logica.

fimo etio. p dnternd fmd abum ino posteriorum demonstratio facti
 fiam dnternd sed demonstratio mentalis n facti fiam dnternd go de dnternd n
 loquib. p dnternd. quia fiam dnternd fmd. Ego na demonstratio
 in dnternd fmd p dnternd fmd dnternd p dnternd facti fiam dnternd dnternd
 ad dnternd p dnternd fmd. et fmd dnternd n. e dnternd. ad e dnternd
 fmd p dnternd e p dnternd fiam dnternd vel dnternd. ita dnternd potest non
 fiam dnternd ut dnternd fmd n dnternd per dnternd.

27 Obiungo per filogizum mentalem representant vobis go conceptu
 fiam dnternd et representatio ac fmd vobis. J. ino e representatio
 qui dm dnternd p dnternd abum. J. dno dnternd dnternd dnternd dnternd
 p dnternd n dnternd necessario ad vobis ordinatum a logica dnternd dnternd
 n. n necessario ordinatum dno. p dnternd quod n representant vobis vobis
 dm in is dnternd fmd dnternd dnternd dnternd. J. dno dnternd dnternd
 dnternd go fmd dnternd dno vobis dnternd ad abum dnternd dnternd
 et abum dnternd fmd dnternd n. dnternd dno abum dnternd
 p dnternd concomitant et attributum dno dnternd nulla autem regula
 logica inaria vel e alia inario loquib. de p dnternd vobis sed dnternd
 fiam dnternd alio fiam dnternd dnternd dnternd dnternd dnternd
 fiam dnternd loquib. de vobis fmd p dnternd dnternd dnternd dnternd
 que dm dnternd dm fmd attributa. ita e fmd fmd loquib. de dnternd

vel in alio modo in partibus maior vel minor distictis sive regularibus
de his quibus, per se logica per se per se rationem intellectum habet
pro obiecto: aliter e dicitur quodlibet eorum obiectum magis et per se
reperit idem fallaciosa quod in his recipit forma et hoc per se fieri.

22 Confirmatio: in questione nominis non est recedendum a communi auctoritate
compari autem auctoritate non est signum certum materialia obiecta diffinitum
a formalis in artibus activis, quo habent operi aequale transiens, nec
est obnoxibile utrum simile certum extra ea qua sunt in questione.
quod vero in factis obnoxione obiectum materialia obiectum ratio est quia
ibi dicitur in diffinitione factis recipit, ad introductionem forme speculativae
diffinitum, habentis, operi per se, ut potest ob introductionem auctorem
factivam: sicut dicitur obiectum formale artis, in quo nulla est diffinitio
illatibus materialia, quod supponit, sed subintelligit, in definitione obiecti
materialis, haec ratio non pugnat pro artibus activis, quod ad quidem
operatio ex intellectu intellectum, tanquam principium sicut cognitio
certum creatura sicut per relationem transiens ad alium quoniam intellectus
est per se per se, sicut est se in se in se a logica, operi est logicum vel factivum
est diffinitum sicut est obnoxione materialis in abstracto, haec autem dicitur
potest conipi ad indirecte affirmari, qui conipi vel affirmari intellectus
indirecte, quod intellectus non est per se operi logici.

23 Confirmatio: idem non est obiectum materialia Logica quod recipit solum
artibus factum sed intellectus solum recipit artibus factum, quod non est obiectum mate-
rialia Logica sicut non: a pari sicut in solvenda, qui in se in se, non
recipit solum artibus factum, nec est obiectum materialia, sicut non procedentem
sicut vel per se diffinitum ac factivum quoniam intellectus, quod est intellectus recipit
solum artibus factum, sed est obiectum materialia non recipit ad subintelligit, vel est
quidem indirecte sed per se sicut non est naturale et artificiale.

23 Confirmatio: alio ad hoc vel aliquid per obiectum formalia requiritur in se factum
in libris metaphisicorum vel per se rationem illig principia ad compar in se
sicut sed logica hoc non factum intellectus vel potest ex analogia quod non est obiectum.
si dicitur id idem non fieri quia intellectus per se rationem obiecti non magis factivum
considerationem, contra est: nulla alia factiva habet pro obiecto materialia, id
quod per se rationem obiecti materialia non magis factivum considerationem, quod nec
logica aliter dicitur ad obiectum materialia per se sicut non.

24 Solutio oblationis: illud est obiectum artis quod indirecte dirigunt ab arte
ad indirecte impletum per intellectus in se in se dirigunt a logica per se
sicut impletum quod intellectus est obiectum Logica. idem: illud est obiectum, in quo
indirecte inducit forma sed hoc in se in se intellectus, quod est obiectum.
si dicitur idem est obiectum artis quod indirecte dirigunt obiectum idem non
habere sicut non: vel quod dirigunt artibus factivum non vel artificium

92

ex hoc ipso propter illud est aliter naturalis, quod est alio arley
habent definitam in differendo abito naturali; nam illa id habet
et pro abito naturali; in quo differendo nulla dicitur dicitur, quod idem
dicendum de logica.

29

Ob: scito illud est actum, quo posito logica quiescit, et quo non possit
se non quiescit, sed posito in illa fieri operante quiescit, hoc si posito
non quiescit, quod in reg. actum. P: scito per se ratione in actum
artificia dicitur: illud est actum, quo immediate est formaliter pos-
to quiescit logica dicitur, quo tunc immediate per se quiescit N: ma:
vel ita: illud est actum, idem cum sui partem N: ma: idem aliquid
dicitur: vel denique sic: illud est actum, si de actum est per se
regulo immediate loquens dicitur. Item N: ma: dicitur in: eodem
modo de est actum.

30

Ob: Logica immediate attendit operationem eorundem quomodo
mediate est possibilis, sed immediate est possibilis in natura quod eam
mediate attendit ut possibilis in intellectu. P: in eo respondendo
et dicitur attendit operationem et magis contentum est possibilis,
quod est actum, idem cum sui partem N: ma: idem aliquid
per se regulas N: ma: ut opera signum immediate est in illam tunc
mediate attendit dicitur, et copia in: eodem modo dicitur
et scilicet si in possibile dicitur pro eo non dicitur eorum, pro eo dicitur
quidem, sed contenta ad deficientem si enim extrinsecum quem resp-
icit, ita logica si est possibilis operatio extra in illam, coram
quidem sine extrinsecum, quia operatio est natura ordinata in illam
consequens, ut inquit per se actum aliquid essentialiter, ex quo
denique sequitur, quod in illa sed per se.

31

Ob: scito si dicitur in intellectu inter se potentia activa et passiva, sunt
debent dicitur potentia passiva per se rationem in dispositionem ad rationem
operationem, et magis operationem in intellectu per se rationem producta
dicitur potentia in intellectu hinc per se rationem, quod est tunc ita debent dicitur
P: in intellectu in dicitur et magis cum actu per se rationem cum
intellectu. P: idem quod in actu in possibile intellectu est actum, quod dicitur
possibile N: ma: scilicet nec quidem hoc dicitur et dicitur, quod sola dicitur
non est potentia, et dicitur potentia activa quod presupponit ad pass-
ivam, quia magis actu quam passiva, per se quod debent dicitur
hoc autem producta in actu dicitur in receptione fieri, et tunc in ea
est dicitur.

32

Ob: scito in ista scilicet dicitur actum et finis est voluntas quod est
logica in intellectu, P: quod contra voluntas est finis cui dicitur
finis qui N: ma: quod est dicitur quod dicitur per se rationem, est
tunc quod voluntas dicitur considerat in dicitur et dicitur finis cui
operationem, sed voluntas, sed finis qui dicitur dicitur dicitur,
cum supra dicitur in actum, dicitur finem quomodo actionem
et dicitur.

139

Handwritten text in a Gothic script, visible along the left edge of the page, likely bleed-through from the reverse side.

158

Impossibile est quod
quod quod quod quod quod quod
quod quod quod quod quod quod

